

Datum van
inontvangstneming

:

03/12/2020

Zaak C-560/20

Samenvatting van het verzoek om een prejudiciële beslissing krachtens artikel 98, lid 1, van het Reglement voor de procesvoering van het Hof van Justitie

Datum van indiening:

26 oktober 2020

Verwijzende rechter:

Verwaltungsgericht Wien (Oostenrijk)

Datum van de verwijzingsbeslissing:

25 september 2020

Verzoekende partij:

CR

GF

TY

Verwerende partij:

Landeshauptmann von Wien

Voorwerp van de procedure in het hoofdgeding

Afgifte van een verblijfstitel

Voorwerp en rechtsgrondslag van de prejudiciële vraag

Uitlegging van het Unierecht, met name van richtlijn 2003/86/EG en artikel 267 VWEU

Prejudiciële vragen

I. Kunnen de ouders, die derdelander zijn, van een vluchteling die als alleenstaande minderjarige asiel heeft aangevraagd en nog als minderjarig asiel heeft verkregen, zich nog beroepen op artikel 2 onder f), juncto artikel 10, lid 3, onder a), van richtlijn 2003/86/EG van de Raad van 22 september 2003 inzake het

recht op gezinshereniging, wanneer de vluchteling na de verlening van asiel, maar tijdens de procedure voor de afgifte van een verblijfstitel aan zijn ouders, meerderjarig is geworden?

II. Indien vraag I bevestigend moet worden beantwoord: is het in een dergelijk geval noodzakelijk dat de ouders van de derdelander die in het arrest van het Hof van 12 april 2018, C-550/16, A en S, punt 61, genoemde termijn in acht nemen voor de indiening van een verzoek om gezinshereniging, te weten „in beginsel [...] binnen drie maanden na de datum van erkenning van de vluchtelingenstatus van de betrokken minderjarige”?

III. Indien vraag I bevestigend moet worden beantwoord: moet aan de meerderjarige zus, die derdelander is, van een erkend vluchteling rechtstreeks op grond van het Unierecht een verblijfstitel worden verleend, wanneer de ouders van de vluchteling, in geval van weigering van de verblijfstitel aan de meerderjarige zus van de vluchteling, de facto gedwongen zouden zijn af te zien van hun recht op gezinshereniging op grond van artikel 10, lid 3, onder a), van richtlijn 2003/86/EG, omdat de meerderjarige zus van de vluchteling wegens haar gezondheidstoestand permanente verzorging van haar ouders behoeft en dus niet alleen in het land van herkomst kan achterblijven?

IV. Indien vraag II bevestigend moet worden beantwoord: aan de hand van welke criteria moet worden beoordeeld of een dergelijk verzoek om gezinshereniging tijdig is ingediend, dat wil zeggen „in beginsel” binnen een termijn van drie maanden in de zin van de overwegingen in het arrest van het Hof van 12 april 2018, C-550/16, A en S, punt 61?

V. Indien vraag II bevestigend moet worden beantwoord: kunnen de ouders van de vluchteling nog een beroep doen op hun recht op gezinshereniging krachtens artikel 10, lid 3, onder a), van richtlijn 2003/86/EG, wanneer drie maanden en één dag zijn verstreken tussen de dag waarop de minderjarige als vluchteling is erkend en hun verzoek om gezinshereniging?

VI. Kan een lidstaat in het kader van een gezinsherenigingprocedure op grond van artikel 10, lid 3, onder a), van richtlijn 2003/86/EG in beginsel van de ouders van de vluchteling vereisen dat zij voldoen aan de voorwaarden van artikel 7, lid 1, van richtlijn 2003/86/EG?

VII. Is het vereiste dat is voldaan aan de voorwaarden van artikel 7, lid 1, van richtlijn 2003/86/EG in het kader van een gezinshereniging in de zin van artikel 10, lid 3, onder a), van richtlijn 2003/86/EG afhankelijk van de vraag of het verzoek om gezinshereniging binnen drie maanden na de toekenning van de vluchtelingenstatus is ingediend in de zin van artikel 12, lid 1, derde alinea, van richtlijn 2003/86/EG?

Aangehaalde bepalingen van het gemeenschapsrecht

VWEU, in het bijzonder artikel 20

Richtlijn 2003/86/EG van de Raad van 22 september 2003 inzake het recht op gezinshereniging, in het bijzonder de artikelen 2, 4, 7 en 9

Aangevoerde bepalingen van internationaal recht

Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden (EVRM), artikel 8

Aangehaalde nationale bepalingen

Niederlassungs- und Aufenthaltsgesetzes (Oostenrijkse wet inzake vestiging en verblijf) (hierna „NAG”), in het bijzonder §§ 2, 11 en 46

Asylgesetz (Oostenrijkse asielwet) (hierna: „AsylG”), in het bijzonder §§ 34 en 35

Korte weergave van de feiten en van de procedure

- 1 Bij het Verwaltungsgericht Wien (bestuursrechter in eerste aanleg, Wenen, Oostenrijk) zijn drie procedures aanhangig voor de afgifte van verblijfstitels overeenkomstig § 46, lid 1, punt 2, NAG aanhangig. Deze drie procedures betreffen respectievelijk de ouders (CR en GF) en de meerderjarige zus (TY) van de in Oostenrijk erkende vluchteling RI. In hun verzoeken vragen de verzoekers om gezinshereniging met RI. Al deze betrokkenen zijn Syrische staatsburgers.
- 2 RI is als alleenstaande minderjarige op 31 december 2015 naar Oostenrijk gekomen en heeft op 8 januari 2016 een verzoek om internationale bescherming ingediend. Bij beschikking van het Bundesamt für Fremdenwesen und Asyl (federale dienst vreemdelingen- en asielzaken), betekend op 5 januari 2017, welke naar Oostenrijks recht op 2 februari 2017 definitief is geworden, werd RI als vluchteling erkend.
- 3 Op 6 april 2017 hebben CR, GF en TY verzoeken om gezinshereniging met RI ingediend op grond van § 35 AsylG. Deze verzoeken zijn bij beschikking van de Oostenrijkse ambassade te Damascus, betekend op 29 mei 2018, afgewezen, met als reden dat RI intussen meerderjarig was geworden. Deze beschikking is op 26 juni 2018 definitief geworden.
- 4 Bij e-mail van 11 juli 2018 hebben CR, GF en TY de in het geding zijnde verzoeken om gezinshereniging overeenkomstig § 46, lid 1, punt 2, NAG, ingediend, waarbij zij zich beriepen op hun rechten krachtens richtlijn 2003/86/EG en, wat TY betreft, op artikel 8 EVRM. Bij beschikkingen van 20 april 2020 heeft de Landeshauptmann von Wien (leider van de regering van de

deelstaat Wenen) deze verzoeken afgewezen met als reden dat de aanvraag niet „binnen drie maanden na de toekenning van de vluchtelingenstatus” was ingediend. Tegen deze beschikkingen is tijdig een ontvankelijk beroep ingesteld bij het Verwaltungsgericht Wien. Dit heeft de gevoegde zaken op 3 september 2020 in een openbare terechtzitting behandeld.

- 5 Daarin werd vastgesteld dat de verzoekers CR, GF en TY niet kunnen aantonen dat zij recht hebben op huisvesting die in Oostenrijk als normaal wordt beschouwd, noch dat zij over een ziektekostenverzekering met adequate risicodekking in Oostenrijk en over stabiele en regelmatige inkomsten beschikken. Bovendien staat vast dat TY lijdt aan cerebrale parese en permanent aangewezen is op een rolstoel en ondersteuning bij de dagelijkse voeding en persoonlijke verzorging. Zij wordt hoofdzakelijk verzorgd door haar moeder CR en kan verder geen beroep doen op een sociaal netwerk in haar huidige woonplaats. Zij zou door haar ouders niet alleen in Syrië kunnen worden achtergelaten.

Voornaamste argumenten van partijen in het hoofdgeding

- 6 Verzoekers in het hoofdgeding voor het Verwaltungsgericht Wien leiden uit het arrest A en S (reeds aangehaald, punt 34) af, dat in het kader van een verzoek om gezinshereniging op grond van artikel 10, lid 3, onder a), van richtlijn 2003/86/EG, de in artikel 7, lid 1, van richtlijn 2003/86/EG genoemde bewijzen, zoals voorzien in de Oostenrijkse wetgeving, niet van de aanvragers mogen worden verlangd.

Korte uiteenzetting van de motivering van de verwijzing

- 7 In de onderhavige zaken vraagt het Verwaltungsgericht Wien zich in wezen af of verzoekers rechten kunnen ontlenen aan richtlijn 2003/86/EG, hoewel vluchteling RI intussen meerderjarig is geworden. In het arrest A en S heeft het Hof geoordeeld dat een derdelander of een staatloze die op het tijdstip van zijn aankomst op het grondgebied van een lidstaat en de indiening van zijn asielverzoek in die staat jonger was dan 18 jaar, maar tijdens de asielprocedure meerderjarig wordt, en aan wie vervolgens de vluchtelingenstatus is verleend, verder als „minderjarige” in de zin van artikel 2, onder f), juncto artikel 10, lid 3, onder a) van richtlijn 2003/86/EG moet worden aangemerkt.
- 8 In de onderhavige zaken is de derdelander echter niet in de loop van de asielprocedure, zoals in de feiten die tot het arrest A en S hebben geleid, meerderjarig geworden, maar pas in de loop van de procedure voor gezinshereniging in de zin van artikel 10, lid 3, onder a), van richtlijn 2003/86/EG. Gezien de overwegingen van het Hof in het arrest A en S ligt het voor het Verwaltungsgericht Wien voor de hand dat de in het genoemde arrest gegeven overwegingen kunnen worden overgedragen op gevallen zoals hier aan de orde (ook de overwegingen in het arrest van het Hof van 16 juli 2020, C-133/19, B.M.M. e.a, wijzen erop, dat in de context van richtlijn 2003/86/EG in

beginsel niet een tijdens een aanhangige procedure intredende meerderjarigheid relevant is, maar veeleer de minderjarigheid op het moment van het indienen van de aanvraag). Aangezien evenwel tot dusver, voor zover het Verwaltungsgericht Wien bekend, op dit punt geen rechtspraak van het Hof bestaat, wordt vraag I gesteld.

- 9 Voor het geval deze vraag bevestigend moet worden beantwoord, vraagt het Verwaltungsgericht Wien zich vervolgens af of de overwegingen in punt 61 van het arrest A en S, volgens welke het op grond van artikel 10, lid 3, onder a), van richtlijn 2003/86/EG ingediende verzoek om gezinshereniging in beginsel moet worden ingediend binnen drie maanden na de dag waarop de minderjarige als vluchteling is erkend, op de onderhavige situatie moeten worden toegepast (vraag II). Aangezien in de onderhavige zaken de meerderjarigheid is ingetreden na de toekenning van de vluchtelingenstatus, zou het ook denkbaar zijn dat een dergelijke termijn pas begint te lopen vanaf de meerderjarigheid van de vluchteling en dat daarmee een verzoek om gezinshereniging op grond van artikel 10, lid 3, onder a), van richtlijn 2003/86/EG, ingediend op een tijdstip waarop de vluchteling nog minderjarig was, in elk geval tijdig is ingediend; ongeacht het temporele verband tussen het asielverzoek en het tijdstip van asielverlening.
- 10 Indien ook vraag II bevestigend moet worden beantwoord, blijkt voor het Verwaltungsgericht Wien niet uit de rechtspraak van het Hof volgens welke criteria moet worden beoordeeld, of „in beginsel” een termijn van drie maanden in acht is genomen (vraag IV).
- 11 In de onderhavige beroepen zijn drie maanden en één dag verstreken tussen de datum van toekenning van asiel aan de minderjarige en de verzoeken om gezinshereniging op grond van artikel 10, lid 3, onder a), van richtlijn 2003/86/EG. Volgens het Verwaltungsgericht Wien rijst de vraag of daarmee de in punt 61 van het arrest A en S genoemde termijn van „in beginsel” drie maanden in acht is genomen (vraag V.).
- 12 In deze context is het Verwaltungsgericht Wien van oordeel dat verzoekers niet kan worden verweten dat zij gebruik hebben gemaakt van het naar Oostenrijks recht juiste rechtsmiddel van het verzoek overeenkomstig § 35 AsylG, dat vervolgens wegens de inmiddels ingetreden meerderjarigheid van de vluchteling werd afgewezen, aangezien verzoekers uiteraard geen enkele invloed hadden op het tijdstip van de afhandeling van hun verzoeken. Tot slot zijn de in casu daarop volgende verzoeken om gezinshereniging krachtens § 46, lid 1, punt 2, NAG onverwijld ingediend na de afwijzing van de verzoeken krachtens § 35 AsylG, zodat hier in de ogen van het Verwaltungsgericht Wien geen sprake is van termijnverzuim en de vraag of de verzoeken om gezinshereniging in beginsel zijn ingediend binnen drie maanden na de verlening van asiel, dus slechts betrekking kan hebben op het eerste verzoek om gezinshereniging uit hoofde van § 35 AsylG drie maanden en een dag na de asielverlening aan de minderjarige.

- 13 Volgens het Verwaltungsgericht Wien blijkt noch uit punt 34 noch uit een andere passage van het arrest A en S dat in het kader van een verzoek om gezinshereniging op grond van artikel 10, lid 3, onder a), van richtlijn 2003/86/EG van de aanvragers kan worden vereist dat zij de bewijzen leveren als bedoeld in artikel 7, lid 1, van richtlijn 2003/86/EG (zie punt 6 hierboven). Artikel 10, lid 3, onder a), van richtlijn 2003/86/EG waarborgt de gezinshereniging van de bloedverwanten in rechtstreekse opgaande lijn van de eerste graad zonder inachtneming van de in artikel 4, lid 2, onder a), genoemde voorwaarden. Met andere woorden, het is niet noodzakelijk dat de gezinshereniger de kosten draagt van het onderhoud van zijn verwanten en dat deze in het land van herkomst generlei andere familiebanden meer hebben. De redenen waarom de vereisten van artikel 7 van richtlijn 2003/86/EG in beginsel niet van toepassing zijn op een gezinshereniging op grond van artikel 10, lid 3, onder a), van richtlijn 2003/86/EG, blijken voor het Verwaltungsgericht Wien noch uit de bewoordingen van deze bepaling, noch uit de systematiek van de richtlijn inzake gezinshereniging (zie daarentegen de in artikel 4, lid 1, van richtlijn 2003/86/EG bedoelde gezinsherenigingen, waarvoor overeenkomstig artikel 12, lid 1, eerste alinea, van richtlijn 2003/86/EG de toepassing van artikel 7 van richtlijn 2003/86/EG wordt uitgesloten). Hierop ziet vraag VI.
- 14 Verder is voor het Verwaltungsgericht Wien onduidelijk of het vereiste van dergelijke bewijzen afhangt van de vraag of het verzoek om gezinshereniging is ingediend binnen drie maanden na de toekenning van de vluchtelingenstatus, zoals bepaald in artikel 12, lid 1, derde alinea, van richtlijn 2003/86/EG. De daar genoemde termijn zou, gezien in systematisch verband, door de verwijzing in de eerste alinea enkel betrekking kunnen hebben op de in artikel 4, lid 1, van richtlijn 2003/86/EG bedoelde gezinsleden. Deze bepaling zou echter ook aldus kunnen worden gelezen dat zij in beginsel van toepassing is op elk verzoek om gezinshereniging (zoals zou kunnen worden begrepen uit arrest van het Hof C-380/17, KB, punten 46 en 47), om welke reden met vraag VII wordt verzocht om verduidelijking over de uitlegging van artikel 12, lid 1, derde alinea, van richtlijn 2003/86/EG.
- 15 De zus van de gezinshereniger wordt naar Oostenrijks recht niet als gezinslid aangemerkt. In zoverre heeft Oostenrijk geen gebruik gemaakt van de in artikel 10, lid 2, van richtlijn 2003/86/EG geboden mogelijkheid. Verzoekers in het hoofdgeding hebben voor het Verwaltungsgericht Wien als argument aangevoerd dat de verzorging van de meerderjarige zus in het land van herkomst niet is gewaarborgd, er geen andere verwanten in de staat van herkomst wonen en de zus dus noodzakelijkerwijs afhankelijk is van de verdere verzorging door haar ouders.
- 16 Volgens het Verwaltungsgericht Wien moet uit deze situatie worden afgeleid dat de ouders van de gezinshereniger die de aanvraag hebben ingediend feitelijk gedwongen zouden zijn om afstand te doen van hun, in voorkomend geval, uit artikel 10, lid 3, onder a), van richtlijn 2003/86/EG voortvloeiende recht op

gezinshereniging, wanneer niet tegelijk ook aan de zus van de gezinshereniger een verblijfstitel wordt verleend.

- 17 In zijn eerdere rechtspraak over artikel 20 VWEU (zaak C-34/09, ██████████ zaak C-256/11, ██████████ en zaak C-133/15, ██████████ e.a.) heeft het Hof aangegeven dat het niet toelaatbaar is een derdelander een verblijfsvergunning te weigeren, wanneer een dergelijke weigering tot gevolg zou hebben dat Unieburgers gedwongen zouden zijn het grondgebied van de Unie te verlaten. In die omstandigheden zou aan de bedoelde Unieburgers feitelijk het genot van de essentie van de aan hun status van burger van de Unie ontleende rechten worden ontzegd. In de ogen van het Verwaltungsgericht Wien heeft de eerdere rechtspraak van het Hof evenwel enkel betrekking op enerzijds het Unieburgerschap en anderzijds op situaties waarin een derdelander wordt bevolen het grondgebied van de Europese Unie te verlaten, en niet op situaties waarin de toegang wordt geweigerd.
- 18 In de onderhavige beroepen gaat het niet om Unieburgers en kan dus geen sprake zijn van schending van de essentie van artikel 20 VWEU. Niettemin kan worden betoogd dat, in geval van weigering van het verblijfsrecht aan een verdere persoon, het de aanvragers CR en aan GF – voor zover zij krachtens richtlijn 2003/86/EG recht hebben op gezinshereniging – feitelijk onmogelijk wordt gemaakt om het door het Unierecht aan hen toegekende recht op gezinshereniging te doen gelden. In de ogen van het Verwaltungsgericht Wien kunnen de in de aangehaalde arresten van het Hof uiteengezette overwegingen met betrekking tot artikel 20 VWEU ook worden toegepast op het doen gelden van het in artikel 10, lid 3, onder a), van richtlijn 2003/86/EG bedoelde recht op gezinshereniging. Om deze reden strekt vraag III ertoe te vernemen of een dergelijke feitelijke dwang de werkingssfeer van richtlijn 2003/86/EG kan uitbreiden tot andere personen.
- 19 In dit verband moet erop worden gewezen dat, ook wanneer niet aan de wettelijke voorwaarden is voldaan, toekenning van het verblijfsrecht aan de meerderjarige zus van de gezinshereniger naar Oostenrijks recht om dwingende redenen van privé-, familie- en gezinsleven in de zin van artikel 8 EVRM in aanmerking komt. Een rechtstreeks uit het Unierecht voortvloeiend recht op toekenning van een verblijfsrecht zou echter verder kunnen gaan dan de door artikel 8 EVRM geboden bescherming. Om deze reden is de gestelde vraag noodzakelijk om het onderhavige beroep betreffende de zus van de gezinshereniger te beslechten.